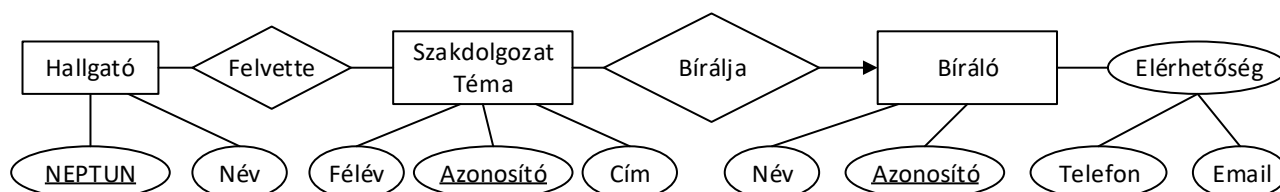

Informatika 2 vizsga 2017.05.30.	
A nevet NYOMTATOTT, NAGYBETŰVEL írja, nem aláírást kérünk. A rendelkezésre álló idő 90 perc. Az elégséges szint 45% (31 pont), de <u>feladatcsoportonként 20% elérése szükséges.</u>	
NÉV:	NEPTUN:

Adatbázisok		Hálózatok		Nyelvek	
1 [12]		4 [9]		7 [6]	
2 [7]		5 [7]		8 [9]	
3 [6]		6 [4]		9 [10]	
Σ [25]		Σ [20]		Σ [25]	
Σ [70]				ZH+HF:	
Összesen:				Jegy:	

1. Feladat Adott az alábbi ábrán látható Entitás-Relációs diagram, amelyhez a következő kiegészítések tartoznak: (i) a hallgatók nevét kötelező megadni, (ii) a szakdolgozat címét kötelező megadni, (iii) a szakdolgozatok félévét kötelező megadni, (iv) a bírálók nevét kötelező megadni. (A kötelező mezőket nem lehet üresen hagyni.)

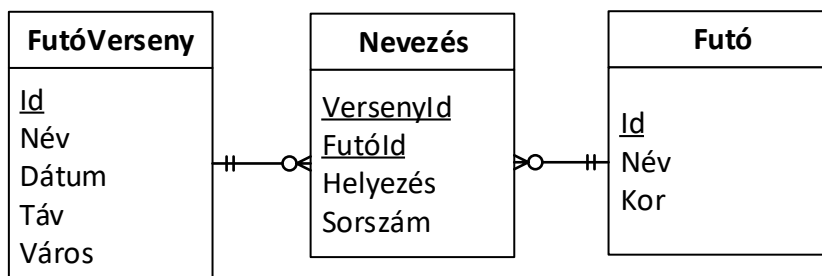

Írjon SQL utasításokat, amelyek a diagramnak és a fenti kiegészítéseknek megfelelő táblákat létrehozzák! **[12 pont]**

```

CREATE TABLE Biraló (
    Id INT PRIMARY KEY,
    Nev NVARCHAR(100) NOT NULL,
    Telefon NVARCHAR(10),
    Email NVARCHAR(50)
);
CREATE TABLE Hallgato (
    Neptun NVARCHAR(6) PRIMARY KEY,
    Nev NVARCHAR(100) NOT NULL,
);
CREATE TABLE Tema (
    Id INT PRIMARY KEY,
    Cim NVARCHAR(100) NOT NULL,
    Felev INT NOT NULL,
    BiraloId INT,
    FOREIGN KEY (BiraloId) REFERENCES Biralo(Id)
);
CREATE TABLE Felvette (
    HallgatoNeptun NVARCHAR(6),
    TemaId INT,
    PRIMARY KEY (HallgatoNeptun, TemaId),
    FOREIGN KEY (HallgatoNeptun) REFERENCES Hallgato(Neptun),
    FOREIGN KEY (TemaId) REFERENCES Tema(Id)
);
  
```

Adott az alábbi ábrán látható adatbázis séma, amelyben futóversenyek adatait tároljuk.

2. Feladat Írjon lekérdezést, amely kilistázza azokat a futókat, akik legalább 3 budapesti versenyen vettek részt! [7 pont]

```
SELECT f.ID, f.Név -- 1 pont
FROM Futó f
      INNER JOIN Nevezés n ON n.FutóId = f.ID
      INNER JOIN FutóVerseny fv ON fv.ID = n.VersenyID -- 2 pont
WHERE fv.Város = 'Budapest' -- 1 pont
GROUP BY f.ID -- 1 pont
HAVING COUNT(n.*) > 2 -- 2 pont
```

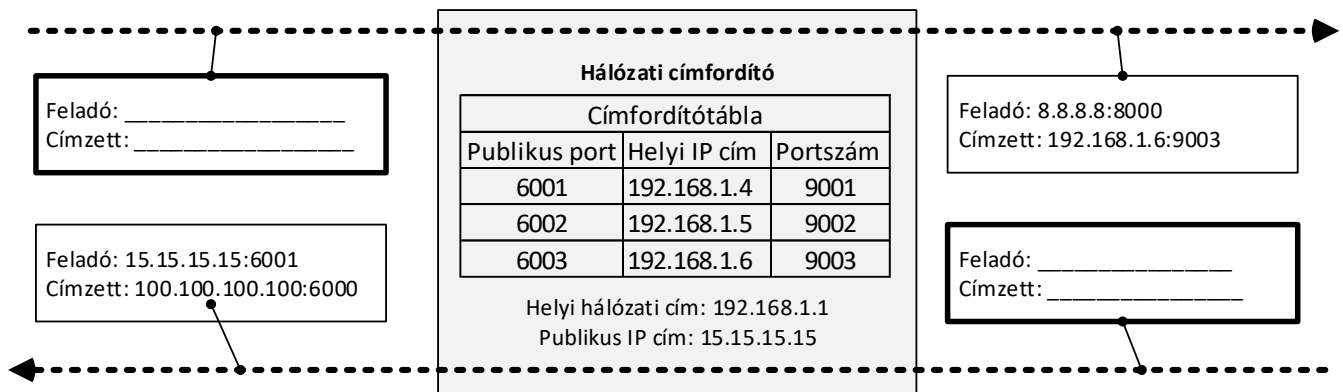
3. Feladat Írjon lekérdezést, ami kilistázza az 5-ös azonosítójú verseny dobogósait a helyezésnek megfelelő sorrendben! Tehát először az első helyezett(ek), utána a második(ok), utána a harmadik(ok) neveit adja vissza a lekérdezés! Figyelem, lehet holtverseny is az egyes pozíciókban. [6 pont]

```
SELECT f.Név
FROM Futó f
      INNER JOIN Nevezés n ON n.FutóId = f.ID -- 2 pont
WHERE n.VersenyID = 5 AND n.Helyezés < 4 -- 2 pont
ORDER BY n.Helyezés -- 2 pont
```

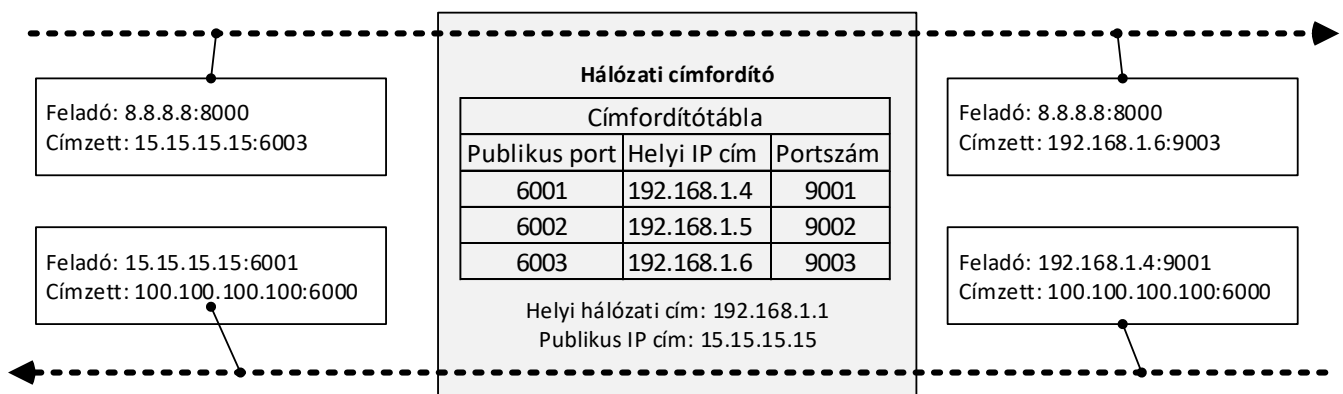
4. Feladat Mi a hálózati címfordítás célja? [1 pont]

A **hálózati címfordítás (Network Address Translation – NAT)** célja, hogy egy alhálózatot elrejtünk egyetlen IP cím mögé. Az adott IP címen egy hálózati címfordítást végző berendezés figyel. Ezen keresztül történik minden kommunikáció. [1 pont]

Az alábbi ábra közepén egy hálózati címfordító látható, benne a címfordító tábla. A szaggatott vonalak a címfordítón áthaladó üzenetek útját mutatják. Töltse ki a megjelölt átment üzenetekben a hiányzó feladó és címzett értéket. Válaszát indokolja! [8 pont]

Megoldás:

1. Minden csomagban, amit az alhálózatról kifelé továbbít, a belső hálózati IP címet kicseréli a NAT saját IP címére. A feladó portszámát átírja a továbbítótáblában lévő leképezés alapján.

2. Minden csomagban, ami beérkezik, a NAT saját IP címét kicseréli a valós címzett belső hálózati eszköz belső hálózati IP címére. Erre azért van szükség, mert a belső hálózat elrejtése miatt minden belső csomópontnak küldött üzenet címzettje a NAT lesz. A portszámot a továbbítótábla alapján választja ki.

Minden (helyes IP cím + helyes port) 1 pont. Ez összesen 8 pont, de indoklás nélkül max 4 pont.

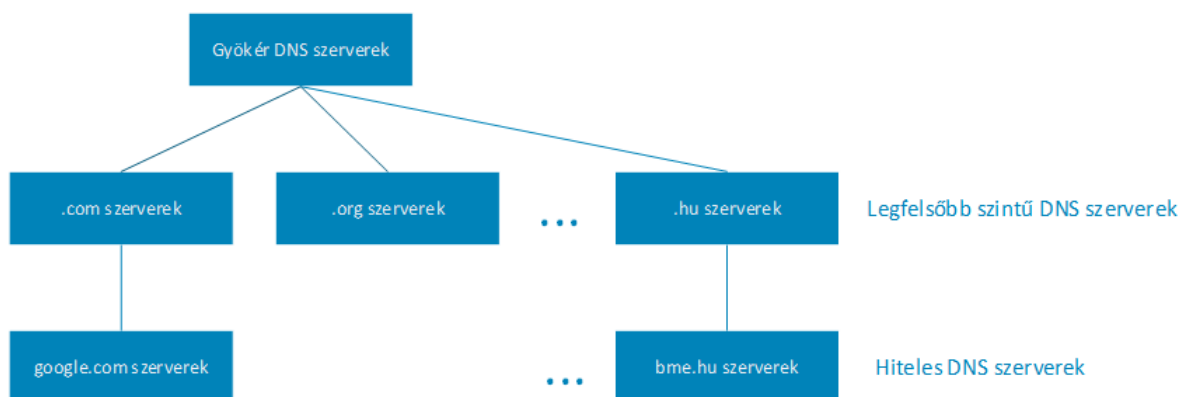
5. Feladat Mire szolgál a DNS szolgáltatás? [1 pont]

- Egy *elosztott adatbázis* és az arra épülő szolgáltatás: speciális hierarchiába rendezett szerverek, amelyek tárolják a hálózati nevek és címek összerendelését. Az elosztott adatbázis biztosítja a névfeloldást, mint szolgáltatást. A DNS szerverek általában UNIX szerverek, amelyeken a Berkeley Internet Name Domain (BIND) alkalmazások futnak.
- A *szolgáltatás* mechanizmusát specifikáló *protokoll*, amely lehetővé teszi a *címfeloldást*, vagyis a DNS protokoll segítségével le tudjuk kérdezni a DNS szerverektől egy-egy névhez tartozó címet. A DNS protokoll a szállítási rétegben az UDP protokollt használja és az 53-as portot használja.

Ismertesse, hogy milyen DNS szervereket különböztetünk meg, melyiknek mi a feladata, és milyen hierarchiába rendezve biztosítják a DNS szolgáltatást! [6 pont]

A DNS rendszert hierarchiába rendezett adatbázisszerverek alkotják.

- A **gyökér** (Root-Level) DNS szerverekből 13 darab van, amelyet 12 különböző önálló szervezet működtet. Ezek IP címei mindenki által ismertek és állandóak. [1 pont]
- A gyökér szerverek a **legmagasabb szintű** (Top-Level – TLD) DNS szerverek elérhetőségét tárolják. A TLD szerverek felelősek a legfelsőbb szintű domainekért (pl. .com, .org, .eu, .hu). [1 pont]
- A következő szinten található az egyes szervezetek saját **hiteles DNS szerverei**, amelyek a szervezeten belüli DNS leképezéseket tárolják. Minden, publikus IP címet kezelő szervezet kötelezően meg kell adjon egy hiteles DNS szervert, amely mindig a legfrissebb név-cím leképezéseket kell tárolja az adott szervezeten belül. [1 pont]

[2 pont]

- Bár a hierarchiának nem képezik részét, nagyon fontos elemei a DNS rendszernek a **lokális (helyi) DNS szerverek**. A legtöbb Internet szolgáltató kezel ilyen szervert, amelynek a feladata alapvetően a gyorsítótárazás. [1 pont]

6. Feladat Ismertesse a CSMA/CD protokoll működését! [4 pont]

CSMA/CD: Vivőérzékeléses többszörös hozzáférési protokoll – ütközés detektálással kiegészítve

- Egy csomópont belehallgat a csatornába, mielőtt adatot küld. [1 pont] Ha nincs rajta adat, akkor azonnal küld, ha viszont foglalt, akkor elhalasztja a küldést egy véletlen ideig. [1 pont]
- a CSMA/CD esetén az aktuális küldő figyel a csatornát. [1 pont] Amennyiben ütközés történt, leállítja a kerettovábbítást és egy véletlen ideig várakozik, mielőtt újra megpróbálja elküldeni az adatot. [1 pont]

7. Feladat Készítsen HTML lapot, amely kiírja a `$_SESSION` asszociatív tömb valamennyi kulcs-érték párosát táblázatos formában! (A példában feltételezhető, hogy az asszociatív tömb elemeinek típusa skalár.) [6 pont]

```
<?php
    session_start();                                // 1 pont
?>
<html>
<body>
    echo "<h1> PHP List All Session Variables</h1>";
    <table>
<?php
    foreach ($_SESSION as $key=>$val)                // 2 pont
        echo "<tr><td>".$key. "</td><td>".$val."</td></tr>";    //1 pont
?>
</table>                                           // HTML táblázat: 2 pont
</body>
</html>
```

8. Feladat Egy nyelv mondatai a és b karakterekből állnak. A mondatok első karaktere a , az utolsó pedig b . Adja meg a nyelv leírását nyelvtannal, determinisztikus automatával és reguláris kifejezéssel. [9 pont]

Regexp: $r = a(a + b)^*b$

Automata:

	a	b
$\rightarrow S$	A	
A	A	B
<u>B</u>	A	B

Nyelvtan:

$G(N, \Sigma, P, S)$, ahol:

- $N = \{S, A, B\}$
- $\Sigma = \{a, b\}$
- $P = \{S \rightarrow aA \quad A \rightarrow aA|bB \quad B \rightarrow aA|bA|\varepsilon\}$

ε szabály nélkül:

- $P = \{S \rightarrow aA \quad A \rightarrow aA|bB|b \quad B \rightarrow aA|bA|b\}$
- $S = S$

9. Feladat Adott az alábbi prefix formátumú aritmetika leírására használható nyelvtan szabályrendszere:

$$E \rightarrow +EE \mid -EE \mid *EE \mid /EE \mid a$$

Készítsen LL(1) elemző automatát a fenti nyelvtanhoz! Elemezze az $*a - a + aa$ szöveget az automata segítségével! Adja meg a szöveghez tartozó levezetési fát! [10 pont]

$E \rightarrow +EE$	1. szabály	$first(+EE) = \{+\}$
$E \rightarrow -EE$	2. szabály	$first(-EE) = \{-\}$
$E \rightarrow *EE$	3. szabály	$first(*EE) = \{*\}$
$E \rightarrow /EE$	4. szabály	$first(/EE) = \{/ \}$
$E \rightarrow a$	5. szabály	$first(a) = \{a\}$
$S \rightarrow E\#$	0. szabály	

Mivel az egy karakter hosszú first halmazok diszjunktak, a nyelvtan LL(1) elemezhető.

Az LL(1) nyelv elemző táblázata:

	+	−	*	/	a	#
<i>E</i>	+ <i>EE</i> , 1	− <i>EE</i> , 2	* <i>EE</i> , 3	/ <i>EE</i> , 4	<i>a</i> , 5	<i>hiba</i>
+	<i>pop</i>	<i>pop</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>
*	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>pop</i>	<i>pop</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>
<i>a</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>pop</i>	<i>hiba</i>
#	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>hiba</i>	<i>elfogad</i>

az elemzendő jelsorozat még el nem olvasott része (input)	a verem tartalma	eredmény (output)
*a-a+aa #	<i>E</i> #	ε
*a-a+aa #	* <i>EE</i> #	3
a-a+aa #	<i>EE</i> #	3
a-a+aa #	<i>aE</i> #	35
-a+aa #	<i>E</i> #	35
-a+aa #	- <i>EE</i> #	352
a+aa#	<i>EE</i> #	352
a+aa #	<i>aE</i> #	3525
+aa #	<i>E</i> #	3525
+aa #	+ <i>EE</i> #	35251
aa #	<i>EE</i> #	35251
aa#	<i>aE</i> #	352515
a #	<i>E</i> #	352515
a#	<i>a</i> #	3525155
#	#	3525155
	<i>Elfogadva</i>	

A levezetési fa:

